

A 2019/2020. tanévi

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP

Munkaidő: 60 perc

Elérhető pontszám: 30 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a feladatlapokon.

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül más segédeszköz nem használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: .....oszt.: .....

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: .....irsz. ....város

.....utca.....hsz.

Iskolai pontszám: ..... Bizottsági pontszám: .....

Javító tanár aláírása: ..... Felüljavítók aláírása: .....

.....

Erre az oldalra ne írjon!

Razumijevanje teksta

Pročitaj polazni tekst, a zatim odgovori na postavljena pitanja!

[...]

Strah roditelja za zdravlje djece prirodan je i opravdan. U vrijeme kada su zarazne bolesti rijetke jer su iskorijenjene programima cijepljenja¹, nije neobično da roditelji više strahuju od nuspojava cijepljenja nego od posljedica necijepljenja. No pritom nije ni pametno ni odgovorno da se o koristima i opasnostima cijepljenja informiraju na stranicama raznih teoretičara zavjera, glumaca, starleta, alternativnih liječnika i sl. koji će ih plašiti cijelim nizom izmišljenih nuspojava ili združenim urotama farmaceutske industrije² i liječnika. Naprotiv, glupo je i neodgovorno više vjerovati jednom navodnom zviždaču³ biologu ili zviždačici internistici⁴ nego stotinama tisuća ozbiljnih stručnjaka infektologa⁵, virologa⁶, epidemiologa⁷ i sl. Treba biti svjestan da je na antivakcinalizmu i alternativnim lijekovima danas moguće odlično zarađivati baš kao i na cjepivima. U jednom od naših tekstova na Indexu pokazali smo kako su antivakcinalističke udruge spremne plaćati milijunske iznose u dolarima navodnim znanstvenicima koji će smisliti neke sumnje u sigurnost cjepiva. Ponovimo stoga nekoliko važnih činjenica, odnosno argumenata koji govore protiv onih antivakcinalističkih⁸.

- 1) Ne, cjepiva ne uzrokuju autizam. To su pokazale stotine studija, a najveća među njima, provedena na pola milijuna ljudi u Danskoj, utvrdila je da je udio osoba s autističnim spektrom među cijepljenima i necijepljenima jednak.
- 2) Studija Andrewa Wakefielda na kojoj se temelji antivakcinalizam lažirana⁹ je, a on je bio osobno interesno povezan s odvjetnicima i roditeljima autistične djece koji su planirali ishoditi velike financijske odštete od države. Također je imao plan na tržište plasirati svoje zamjensko cjepivo.
- 3) Nije istina da su ospice iskorijenjene samo zahvaljujući higijeni i boljim socioekonomskim uvjetima, a ne cijepljenjem. One se danas javljaju gotovo isključivo među necijepljenima – udio necijepljenih među zaraženima je oko 84 posto. Pritom obolijevaju i oni koji nisu cijepljeni zato što su pripadnici skupina koje imaju problema s evidencijom jer žive kao nomadi poput Roma, kao i oni kojima cjepiva nisu dostupna zbog loše organizacije medicinske skrbi ili zbog ratnih uvjeta kao u Ukrajini, ili djeca koju antivakcinalistički roditelji u raznim higijenski neupitnim alternativnim vrtićima u Njemačkoj, Francuskoj i drugim razvijenim zemljama odbijaju cijepiti. Istovremeno ne obolijevaju milijuni djece u siromašnim zemljama u kojima se uvjeti nisu značajno promijenili nabolje.
- 4) Ne, nije samo po sebi razumljivo da bi roditelji trebali imati pravo sami odlučivati o tome hoće li cijepiti svoju djecu jer time ugrožavaju temeljna prava djece, kako svoje tako i tuđe,

---

¹ *cijepiti*:kalemiti

² *farmaceutska industrija*: industrija za proizvodnju lijekova

³ *zviždač*: osoba koja javno upozorava na ilegalne aktivnosti (primjerice korupcija, nedolično ponašanje, kršenje zakona ili zlouporaba ovlasti)

⁴ *internist*: liječnik specijalist za bolesti unutrašnjih organa

⁵ *infektolog*: liječnik koji se bavi proučavanjem i liječenjem zaraznih bolesti

⁶ *virolog*: onaj koji se bavi virologijom, virusolog

⁷ *epidemiolog*: stručnjak koji izučava postanak, razvoj i suzbijanje epidemija

⁸ *antivakcinalisti*: protivnici cijepljenja

⁹ *lažirati*: krivotvoriti, falsificirati, zloupotrijebiti, zatajiti

na zdravlje i kvalitetno liječenje. Naime, svatko tko ne cijepi svoje dijete odgovoran je i za svoje dijete i za drugu djecu koja se iz raznih medicinskih razloga ne mogu cijepiti, a bolest mogu dobiti od necijepljene djece. Poznato je da je u posljednjih godinu dana u Europi više djece oslabljenog obrambenog sustava umrlo upravo zato što su ih zarazila necijepljena djeca koja su se mogla cijepiti. Roditelji nikako ne bi smjeli imati pravo odlučivati o životu i smrti svoje maloljetne djece na temelju svojeg praznovjerja ili zabluda. Primjerice, Jehovini svjedoci nemaju pravo uskratiti svojoj djeci transfuziju na temelju doslovnog vjerovanja da je u krvi duša osobe kada djeci život ovisi o transfuziji. Poznato je da sudovi u takvim slučajevima znaju oduzimati pravo roditeljske odluke na temelju pravnog koncepta „*parens patriae*“ koji državi daje pravo da intervenira kada roditelji zanemaruju djecu ili ne djeluju u njihovom najboljem interesu. U tom duhu neke države uvele su razne oblike kažnjavanja roditelja koji odbijaju cijepljenje ili su čak ponovno uvele obavezno cijepljenje jer je procijepljenost počela padati, kao što je to ove godine učinila Francuska. Postoje studije koje pokazuju da je obavezno cijepljenje u skladu čak i s libertarijanskim načelom da nije opravdano sudjelovati u aktivnostima koje drugima mogu uzrokovati zlo.

5) Nije točno da se roditelji nemaju čega bojati ako su im djeca cijepljena. Naime, uvijek ima djece na koju cjepivo neće djelovati. Prva doza učinkovita je kod 85 posto djece u dobi od oko devet mjeseci te kod oko 95 posto djece starije od 12 mjeseci, ali ne i 100 posto. Gotovo 100 posto djece bit će zaštićeno ako dobiju dvije doze, međutim, procijepljenost drugom dozom uvijek je nešto niža. Ima mnogo djece koja ne prime drugu dozu, a također ima mnogo one čiji je obrambeni sustav oslabljen raznim bolestima poput HIV¹⁰-a ili leukemije. Također ima djece koja su alergična na cijepljenje pa ne mogu biti cijepljena. Stoga su svi koji mogu cijepiti djecu odgovorni i za svoju djecu i za tuđu dok god žele da njihova djeca idu u iste vrtiće, iste škole i rade na istim radnim mjestima; baš kao što pušači svojom odlukom da puše ne smiju ugrožavati zdravlje drugih koji ne žele biti izloženi sekundarnom pušenju, tako antivakcinalisti ne bi smjeli ugrožavati druge svojim pogrešnim odlukama.

6) Nije točno da nove epidemije ospica uzrokuje cijepljenje. Cjepivo, budući da se temelji na oslabljenom virusu, može izazvati blage simptome poput osipa ili svraba koji će podsjećati na simptome ospica, međutim, nema dokaza da može uzrokovati bilo koji od ozbiljnijih problema kao što su upala pluća ili encefalitis¹¹.

7) Nije točno da djecu podjednako ugrožavaju necijepljena djeca kao i necijepljeni stariji ljudi u čijem djetinjstvu još nije bilo uvedeno obavezno cijepljenje. Takvi stariji su uglavnom svi preboljeli ospice jer su one u vremenu prije cijepljenja bile jako raširene. Ili su umrli. Jedna studija provedena u Hrvatskoj početkom ovog stoljeća na reprezentativnom uzorku od 1155 ispitanika svih dobnih skupina iz raznih dijelova Hrvatske pokazala je da su svi stariji od 30-40 godina imali protutijela. Stoga bi bilo besmisleno, neučinkovito i skupo među starijima tražiti vrlo rijetke pojedince koji ih nemaju.

(Izvor: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/glupost-ubija/2000700.aspx>)

¹⁰ HIV- uzročnik AIDS-a

¹¹ encefalitis: upala mozga

1. Jednom rečenicom formuliraj temu polaznog teksta!

---

1 bod	
-------	--

2. Definiiraj jednom rečenicom sadržaj točkaka teksta od 1)-7)!

---

2 boda	
--------	--

3. Zašto je po mišljenju autora teksta strah roditelja zbog cijepljenja prirodan i opravdan?

---

2 boda	
--------	--

4. Kako antivakcionalističke udruge potiču nepovjerenje i strah roditelja od cijepljenja? Odgovori jednom rečenicom!

---

2 boda	
--------	--

5. O kojoj negativnoj pojavi stjecanja novih spoznaja u svezi s cijepljenjem navodi autor teksta?

---

1 bod	
-------	--

6. Upisivanjem znaka „X“ riješi sljedeći zadatak!

Tvrdnja	Točno	Netočno
Cjepiva ne uzrokuju autizam.		
Ospice su iskorijenjene isključivo zahvaljujući higijeni i boljim socioekonomskim uvjetima.		
Cijepljenja uzrokuju nove epidemije ospica.		
Svatko tko ne cijepi svoje dijete odgovoran je i za svoje dijete i za drugu djecu.		
Roditelji nikako ne bi smjeli imati pravo odlučivati o životu i smrti svoje maloljetne djece na temelju svojeg praznovjerja ili zabluda.		
Roditelji se nemaju čega bojati ako su im djeca cijepljena.		
U nekim državama promjenjuju razne oblike kažnjavanja roditelja koji odbijaju cijepljenje.		
Antivakcinalisti svojim postupcima ugrožavaju zdravlje i život svoje i tuđe djece.		

8 bodova

7. Navedi 3 argumenta koji govore protiv studije Andrewa Wakefielda!

1. _____
2. _____
3. _____

3 boda

8. Navedi iz teksta dva argumenta koji dokazuju tvrdnju da ospice nisu iskorijenjene samo zahvaljujući higijeni i boljim socioekonomskim uvjetima, već i cijepljenju!

1. _____
_____
2. _____
_____

2 boda

9. Po uzorku broj 1) formuliraj naslove ulomcima označenih od 2) – 7)!

1)	<i>Cjepiva i autizam</i>
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	

6 bodova

**10. U kojim je dvjema riječima pravilno uporabljen skup ije/je/e/i?
Zaokruži pravopisno točno napisane riječi!***cjepiti, ogrjev, zamijeranje, osvijetljen, nagovjestiti*

2 boda

11. Koji je frazem istoznačan istaknutome frazemu? Zaokruži slovo ispred točnog odgovora!Marko je bio *lak na riječima*.

- a) udariti na sva zvona
- b) ići komu niz dlaku
- c) soliti komu pamet
- d) biti brz na jeziku

1 bod

Sveukupno: 30 bodova

A 2019/2020. tanévi

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGALKOTÁSI FELADATLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 70 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a feladatlapokon.

A szövegalkotási feladatok megoldásához íróeszközön kívül szöveggyűjtemény és egynyelvű szótár használható!

A szövegalkotási feladatlapot a versenybizottság értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: .....oszt.: .....

Az iskola neve: .....
.....

Az iskola címe: .....irsz. ....város

.....utca.....hsz.

Bizottsági pontszám: .....

Javítók aláírása: .....

Pótlapok száma: .....

.....

Erre az oldalra ne írjon!

